

VI DÆKKER DET VÆSENTLIGE

NR 2 // 2021

TEOLOGI

- HINSIDES KIRKE OG UNIVERSITETET

**PRÆSTEAKADMIETS
PÅSKEFORTÆLLING**

TEOLOGI OG FILOGI

- DET TEKSTKRITISKE PROBLEM I 1. KORINTEBREV 15,49

REDAKTIONEN

NIKOLAJ VIUM
REDAKTØR OG SKRIBENT

VICTOR LAURENTS KELSEN
REDAKTØR OG SKRIBENT

MATHIAS GULDBORG LUND
SKRIBENT

ANTON LYNGE NIELSEN
REDAKTØR, SKRIBENT
OG KORREKTURLÆSER

MAJA ESKEROD
GRAFISK DESIGN & ILLUSTRATION

Artikler, digte, jokes,
billeder, kommentarer, spørgsmål
og lignende er altid velkomne.
Skriv til os via Figenbladets
facebookside!

TEOLOGI

- HINSIDES KIRKE OG UNIVERSITET

AF CHRISTINE JESSEN, 6. SEMESTER, BA TEOLOGI

Vi ved godt, hvad teologi er, men ved de mennesker uden for vores lille boble det også? Nu mener jeg ikke coronaboble, hvis du også har fået det på hjernen, men os teologistuderende, teologer og læsere af Figenbladet. Vi må stille os selv spørgsmålet; bliver vi for lukkede om os selv? Det er vigtigt, da vores eksistensberettigelse på universitetet ikke er en selvfølgelig sag - selvom vi dog har været der længst.

I min familie bliver teologi ofte omtalt som et præstestudie og det er i og for sig også en del af sandheden - det er trods alt 80% af os som går den vej. Men jeg ville nok foretrække, at de ventede til jeg gik på pastoralseminariet med at sige: ”Christine læser til præst”, og i stedet tog sig tiden til at forklare folk omkring dem, at jeg læser teologi, og hvad det i grunden er og betyder. Det må jeg lige have fortalt dem.

Forleden mødte jeg en ung læge, som spurgte mig om teologistudiet havde noget med vejret at gøre. Jeg blev lidt paf - hun har, modsat min familie, et langt universitetsliv bag sig, men alligevel intet kendskab til teologi. Hun har naturligvis også studeret på et andet fakultet - et helt andet studie, nemlig medicinstudiet, som sammen med teologi og jura er blandt de ældste universitetsstudier. Jeg forklarede hende, at vi blandt andet lærer græsk, hebraisk og latin for at kunne læse kildeteksterne på originalsprog og hun virkede mildest talt chokeret over, at vi ikke bare læser oversættelserne. Længere kom vi beklageligvis ikke (jeg ville gerne have sagt ”ad fontes”), men det var trods alt en lægetid. Jeg tænkte, at der nok aldrig har været nogen, som har spurgt hende om, hvad medicinstudiet er for noget.

Men hvorfor er det her så vigtigt? Som sagt er vores berettigelse på universitetet ikke en selvfølgelighed, og det er den ikke af flere grunde, nogle af dem vil jeg komme kort ind på. Derudover er der præstemanglen, den delvise mangel på opbakning til kirken (herunder faldende dåbstal), men også meget få (sammenlignet med andre, mere populære studier og på trods af fremgang) der søger ind på teologi. Det er problematisk, hvis omverdenens kendskab til os dertil også er begrænset.

Hvad der også er problematisk, er det faktum, at vi, udefra set, kommer til at ligne et studie som udelukkende er til stede for at uddanne præster, når vores omverden ikke ved hvilken videnskab, vi i grunden bedriver. Hvis teologistudiet udelukkende er til for at uddanne præster, så vil det ikke passe ind på det verdslige universitet - for vi skal jo være videnskabelige og det ved vi da også godt selv vi er, ikke? Men ved alle de andre også det? En anden side af sagen er vores forhold til folkekirken - vi er tæt forbundne, det kommer vi ikke uden om, nogle vil sige for tæt. En statskirke, eller i hvert fald en kirke, som er understøttet af staten, og som har love, der er vedtaget af Folketinget og kirkeministeren samt godkendt af H. M. Dronningen og (heldigvis) biskopperne, som er med til at udforme vedtægter, er en kirke som modtager en helt anden form for blåstempling end andre religiøse retninger i landet. Den favorisering af den evangelisk-lutherske kirke udfordrer, i nogles øjne, religionsfriheden, som er vores grundlovssikrede ret. Jeg hævder, at vi er tæt forbundet til Folkekirken, fordi vi er nødvendige for Folkekirken i form af at levere kandidater til pastoralseminariet, og dermed præster, og fordi den videnskab, vi bedriver, i stort

omfang er knyttet til kirken, ikke kun kristendommen. Samtidig er teologistudiet naturligvis statsstøttet, det kan være en provokation på lige fod med Folkekirken statsstøtte, hvis man betragter det som en uddannelse i tros lære. Sækularisering er ikke en ukompliceret eller enkel sag, så den vil jeg lade ligge her, men det er samtidig også et kerneemne, hvis vi skal forstå kritikerne.

Jeg oplever somme tider, at vores studie virker meget langt fra den virkelighed, vi skal ud i, hvis vi skal være præster. Måske kommer vi ikke til at bruge vores sprog, og måske bliver vi ikke ved med at være lige skarpe på kirkens historie, dogmatikken og filosofien, men den ballast som teologistudiet giver os, er formentlig uundværlig - det er i hvert fald dét, jeg hører fra flere præster. Vores evner til at læse tekster, altså virkelig læse tekster, vores indsigt i det almenmenneskelige og vores kritiske, spørgende og normative karaktertræk vil vi have med os i en grad, der tillader os at sige til omverdenen, at vi har en videnskabelig baggrund, og som tillader os at kalde teologi for en videnskab - ikke bare tros lære. Et eksempel kan være, at de historisk-kritiske og formkritiske tilgange til at læse Biblen, som vores studie også lærer os, kan virke som et værn mod fundamentalisme. Det kan de blandt andet fordi de tilgange til læsningen (som vel at mærke ikke kan stå alene) afdækker og rekonstruerer teksternes ”Sitz im Leben”, som med den rette forståelse for vores samtid, giver os mulighed for, at komme ud over religiøs irrationalitet og fanatisme, og dermed tættere på et relativistisk skriftsyn.

Er der så dissonans? Jeg påstår jo, at vi bliver forberedte på at

blive præster, mens jeg samtidig også hævder, at det kan være et problem for det videnskabelige aspekt i teologiuddannelsen. Nej, jeg mener ikke, der er dissonans, for præster skal også kunne bedrive videnskab. Det ligger i protestantismen, at kirken skal kunne være selvkritisk. Samtidig kan teologiuddannelsen både være en præsteforberegende uddannelse og en videnskabelig en af slagsen - vi er så vant til at arbejde med 3-i-1, hvorfor ikke også 2-i-1 her? Toenigheden! Jeg sagde det først. Tosomhed er desværre allerede taget.

Nu springer jeg let og elegant hen over de 20%, som ikke går præstevejen (og de mange procenter, som ikke regner med at gøre det, men som gør det alligevel). De er ikke glemt - men de er netop dem, der yderligere bidrager til at understrege teologiens eksistensberettigelse på universitetet.

Min opfordring er, at vi skal være opmærksomme på ikke at lukke os om os selv - vi bliver nødt til at udbrede vores viden til befolkningen uden at gå på kompromis med vores faglighed, for at komme nogle af vores kritikere i forkøbet. Populærvidenskab ringer en negativ klang hos mange inden for universitetets mure, men måske skal vi overveje, om vi bare kan nå lidt bredere ud end vores egne forskningskredse og kirken. Det skriver jeg i Figenbladet, vel vidende at jeg netop ikke kommer langt ud netop her, men som vores kære K.E. Løgstrup skrev: ”Er et menneske ikke hyklerisk er det amoralsk” og jeg vil bestemt ikke beskyldes for at være amoralsk. En klog fætter, ham Løgstrup; et godt eksempel på en mand som tog teologien med udenfor universiteternes og kirkens mure.

PRÆSTEAKADMIETS PÅSKEFORTÆLLING

Lige som alt andet i denne covid-19 tid, var påsken i år også anderledes end man måske er vant til. I Præsteakademiet ved Favrskov provsti havde vi således fået til opgave at lave noget onlinemateriale til hver af påskens dage. Vi er 10 teologiske kandidatstuderende ansat i akademiet, fordelt på to hold med fem studerende/ansatte på hver, men til denne opgave blev vi alle sat sammen i par, bestående af én fra hold 1 og én fra hold 2. Hver gruppe fik nu tildelt en påskedag ved lodtrækning, og kunne så påbegynde arbejdet, som I her kan få et indblik i.

Anne-Petra & Nikolaj fik palmesøndag.
Laura & Cecilie fik skærtorsdag.
Valdemar & Cordelia fik langfredag.
Anne Marie & Victoria fik påskesøndag.
Gaute & Søren fik 2. påskedag.

PALMESØNDAG (AF ANNE-PETRA BANDRINGA)

Der er mange vigtige begivenheder i kristendommen – en af de vigtigste, det må dog alligevel være påsken. Det fejrer vi med påskeæg, påskefrokost, måske en påskehare, påskekyllinger og ikke mindst diverse påskeøl. Og nå ja, Jesus. Når man skal fejre store begivenheder i Folkekirken, så mødes man og fejrer gudstjeneste sammen – men det er næppe gået nogens næste forbi, at det er en stor udfordring lige netop nu. Men fortvivl ej – Akademiet for Præstekadetter kommer Folkekirken til undsætning! Eller i hvert fald Folkekirken i Favrskov. For hvordan formidler man nu påskens budskab, når vi ikke kan samles i kirken? Det kalder i høj grad først på et ak og et ve! Men så heller ikke mere. For hvis der nu er noget, vi kan vende os imod, når et budskab skal spredes, så er det de digitale platforme. Her er Folkekirken med på beatet – aldrig har der været så mange digitale gudstjenester og refleksioner som nu. Derfor har det også været en no-brainer, at vores arbejde med påskens budskab skulle formidles digitalt. Og det har været en sjov og ganske lærerig proces. Jeg skulle specifikt arbejde med palmesøndag sammen med min gode makker Nikolaj. Palmesøndag er indledningen til påskeugen – og egentlig sker der ikke så meget vildt på selve dagen (selvfølgelig alt efter, hvad man synes er spændende) – men formidlingsmæssigt er der måske mindre at tage fat i ift. de resterende dage. Det virker måske umiddelbart som en ret simpel opgave at optage en video og fortælle om palmesøndag – men det kræver en

del arbejde. Rent praktisk skal man have et kamera, mikrofoner, lyset må gerne være godt, en god øjenkontakt med kamera, ingen larm i baggrunden, og så videre – ja, der er meget at tage højde for – mere end man måske regner med. Når produktet er færdigt, så skal det klippes og tilrettelægges, støj skal fjernes, billeder skal tages og bruges, der skal måske være undertekster, lidt lyd, credits, you name it. Og så er det også godt at overveje, hvem budskabet er til, hvem vil man gerne ramme – skal det være sjovt, seriøst eller en blanding; er der noget, der går over stregen? Suk. Som med så meget andet her i livet er der beslutninger, der skal træffes og de giver det ene eller det andet udfald. Men digital formidling er kommet for at blive – og vores slutresultat blev da også ganske fint.

SKÆRTORS DAG (AF CECILIE JUUL RASMUSSEN)

I anledning af skærtorsdag skulle vi lave en lille video, hvori vi skulle formidle skærtorsdags budskab. Vi havde en masse ideer, men vi valgte at lave et lille “TV-køkken”. Hvem kan ikke lide at se videoer med mad? Vi blev hurtigt enige om, at vi skulle lave et brød, der kunne brydes - det er jo oplagt netop skærtorsdag. Vi har sigtet efter at lave en video, der kan ses af alle og lave et brød, der kan laves af alle. Alle skal både kunne forstå det, vi siger og bage vores stjernebrød. Så vi kastede os ud i at finde opskrifter, købe ind, matche tøj, sætte kamera og lyd op og så var vi klar til optagelse. Vi brugte en dag på at filme og en dag på at klippe filmen sammen - en af fordelene ved at

lave en video med mad er, at det færdige produkt kan spises - og det smagte virkelig godt! Vi valgte at bage to forskellige stjernebrød - et salt med feta og rød pesto og et sødt med kanel og sukker. Det er den samme dej med forskelligt fyld. Imens vi bager brødene, fortæller vi om hvorfor skærtorsdag hedder skærtorsdag og hvad der skete netop på denne dag. Det var vigtig for os, at produktet blev hyggeligt og ikke så højtideligt.

LANGFREDAG (AF VALDEMAR MAHON RINGMOSE)

Påsken er en højtid, hvor samtlige dage indebærer et væld af traditioner, som Folkekirken i årevis har skullet forholde sig til på en bestemt måde. Som præstekadetter er vi blevet trukket ind i både traditionen, men også i det akutte behov for nytænkning. Først skulle vi finde et format, der var passende til dagen. Der var frit spil på alle hylder - det skulle bare kunne anvendes digitalt. Vi endte med at lægge os fast på en refleksionsandagt, som blev filmet i en af de lokale kirker. Formatet har i sig selv været den faste løsning, mange kirker har anvendt, så vores opgave lå i at skabe rammerne, så vi på bedste vis indkapslede langfredag. Her blev vi skubbet ind i en indgående refleksion af, hvad dagen egentlig betød for os og for den almindelige kirkegænger. Vi besluttede os herunder for at filme i mørket, og give os i kast med en liturgi, der skulle give deltageren mulighed for refleksion over det mørke, der på den ene eller den anden måde altid vil være til stede i vores liv. Til en almindelig langfredagsgudstjeneste er det ikke ualmindeligt, at der absolut ingen påske, intet håb, bliver nævnt. Det koncept kunne vi egentlig godt lide, men til et format, der skulle filmes og lægges på Facebook, besluttede vi alligevel at inddrage en lille meddelelse om håb. Der var ikke noget markant eller nytænkende over selve produktet, men vi erfarede alligevel, at selve processen gav en glædeligt tvungen anledning til at se på højtiden og til at se på gudstjenesten med nye øjne. Ved at arbejde med disse traditionsrige dage på en anden måde end man plejer, er det svært at undgå at arbejdet kaster nyt lys over dagene.

PÅSKEDAG (AF VICTORIA KILPATRICK)

Der sker ofte meget i påsken. Vi mødes med vores familier, bruger tiden på at slappe af og samtidig er det tiden, hvor vi mindes Kristi død og opstandelse. Mange går i kirke i påsketiden. Men i denne coronatid er der mange, som forståeligt, fravælger kirken. Derfor må vi nå ud til kirkegængerne på en anden måde. Vi valgte at lave en lille refleksionsvideo om påskesøndag. En dag med håb, fordi det er denne dag, hvor vi finder ud af, at Kristus er opstået. Håbet, som vi også kender i dag: at døden ikke er endegyldig. Og det var det håb, som vi gerne ville have frem denne påskesøndag. Vores idé startede med dette håb og endte ud i en lille video, hvor vi fortæller noget om påskesøndag og om det håb, som vi har fået gennem Kristi opstandelse. Om det håb, som vi finder i påskeblomsterne, som netop nu springer ud efter den kolde vinter. Hvert år visner de og dør, men trofast ser vi dem igen foråret efter. De er symbolet på Kristi opstandelse. Det var vigtigt for os, at videoen ikke var alt for lang, fordi mange ser videoer på farten, når de bruger telefonen, og at videoen ikke var for højtidelig, fordi vi måske kunne nå ud til nogen, som ikke normalt bruger kirken. Vi valgte at have fokus på blomsterne og håbet, fordi det er et glædeligt budskab at sprede. Og i denne coronatid er det vigtigt, at vi også husker det håb, som Kristus gav os påskesøndag: at intet er endegyldigt.

2. PÅSKEDAG (AF GAUTE HOLM-HANSEN)

Søren og jeg, Gaute, kiggede hinanden i øjnene og som med en mund spjættede ordene ”vandring”, ”det ældre segment” og ”Emmaus” ud. Idéen var sådan set simpel, men vores mål for succes ændredes lidt som tiden gik. Fra at få alle ud på en konkret rute, vi tegnede, endte vi med at hvis folk funderede over vandringens effekt på os mennesker, var vi glade. Vi satte os og ned for at forfatte en lille dialog, vi kunne føre, mens vi gik rundt i det, forhåbentlig, solbeskinne danske landskab. To eksempler på dialog stod klart for os begge; det ene

et mål, det andet fik det til at løbe koldt ned ad ryggen på Søren. Målet var, at man kunne lugte lidt til Gert Hallbäck og Troels Engberg-Pedersens dialog fra deres bog om Markusevangeliet. Her kører dialogen, og begge har meningsfyldte indspark – om en sådan lugt har bredt sig ud i stuerne gennem facebookvideoernes magi, kan jeg ikke sige, men Søren syntes, jeg begyndte at lugte lidt af Hallbäck til sidst. Frygten var, at dialogen endte som hos Sokrates, hvor den ene blot blev en nikkedukke til den andens påfund. Således føler vi nu ikke, det er endt. Vi har efterfølgende siddet med en lille påskebryg, set vores video og er endt med at holde af det lille under. Måske havde den været bedre som en podcast, en tanke vi fik fra en ung mand, for den langsomme stil vi lagde for dagen, havde måske været be-

dre egnet til at proppe i ørerne på gåturen. Nuvel, nu har alle muligheden for at se vores to unge kroppe spadsere gennem skoven, mens vi taler lidt om bevægelse i påskefortællingen, salmerne og dagligdagen, og hvornår har sådan et syn skadet?

Vil du vide mere..?

Har du nu fået lyst til at se vores forskellige videoer, om end påsken er overstået, så findes de på Folkekirken Favrskovs facebookside.

Har du lyst til at læse mere om præstekadetterne og akademiet, så er det muligt på: <https://www.folkekirkenfavrskov.dk/projekter/akademi-for-praestekadetter/>

TEOLOGI OG FILOLOGI

– INDLEDENDE STUDIER I DET TEKSTKRITISKE PROBLEM I 1. KORINThERBREV 15,49

AF: JON ASNÆS KATTRUP, TEOLOGI, 6. SEMESTER

I Antikrist skrev F. Nietzsche: ”Et andet af teologens kendetegn er hans uformåenhed til filologi.” Det ville jeg almindeligvis anfægte; vi teologer læser jo et udmærket græsk og latin og vi besidder endog stadig nogle evner inden for hebraisk, selvom disse, jf. Rasmus Due Olesens artikel fra sidste udgave, godt kunne prioriteres højere end de for nuværende bliver. Der er dog steder i Ny Testamente der, som udlagt af Nestle-Aland, kunne tyde på, at Nietzsche havde ret. Det er blandt andet 1. Korintherbrev 15,49. I DO92 er det oversat således: ”Og ligesom vi har båret det jordiske menneskes billede, skal vi også bære det himmelske menneskes billede.”

Denne oversættelse stemmer overens med den konstruerede tekst, der er at finde i Nestle-Alands 28. udgave: ”καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ” [”og ligesom vi har båret det jordiske billede, skal vi også bære det himmelske billede”]. Denne version er dog problematisk, da Nestle-Alands Novum Testamentum Graece er en konstrueret tekst, som baserer sig på nytestamentlige manuskripter. Disse forskellige manuskripter varierer i indhold som følge af, at de er skrevet af i hånden af skrivere. Flere steder har tekstvarianterne radikal betydning for bibelteksterne. F.eks. findes teksten i Markusevangeliet 16,9ff ikke i flere manuskripter, heriblandt nogle af de ældste. Der findes altså flere varianter, hvori det 16. kapitel i Markusevangeliet kun har otte vers.

Netop i 1. Kor 15,49 er der en tekstvariant som ændrer betydningen radikalt. Der findes nemlig manuskripter hvor verset læses: ”καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ,

φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ” [”og ligesom vi har båret det jordiske billede, lad os også bære det himmelske billede”]. Forskellen er, at der i den konstruerede tekst er valgt en futurumform af verbet φορεῖν (at bære), hvor varianterne, som er blevet fravalgt, bruger en konjunktiv. Det er ikke ualmindeligt, at nogle varianter bliver valgt fra i forhold til andre i den konstruerede tekst. Her er der dog et problem. Det er nemlig sådan, at konjunktiven, som her i NA er blevet fravalgt, optræder i langt flere manuskripter end den valgte futurumform. Ikke nok med det, så optræder den langt oftere blandt de bedste manuskripter. (Se fig. 1)

I fig. 1 ses det først på hvilke manuskripter, der er grundlag for den futuriske læsning og dernæst manuskriptgrundlaget for den konjunktiviske læsning. De varianter, der taler for den futuriske læsning, er, udover nogle minuskler fra middelalderen og den sahidisk-koptiske tradition, primært Codex Vaticanus (B) og Codex Freerianus (I). Codex Vaticanus er i dette tilfælde det bærende argument, da det er et af de fire modernmanuskripter (N, A, B, C). De bærende argumenter for læsningen med konjunktiv består af de resterende tre modernmanuskripter (N, A, C) samt papyrus 46 (P46), som dateres til mellem ultimo 2. århundrede og primo 3. århundrede. Derudover bevidnes konjunktiven også i diverse andre majuskler, en række minuskler, både den latinske og boharisk-koptiske tradition samt flere af de tidlige kirkefædre (Origenes, Irenæus og Clemens af Alexandria).

Nestle-Aland favoriserer altså en læsning, der ikke favoriseres af tekstvidnerne og som ikke er lectio difficilior (den sværeste

fig. 1	NA28
φορέσομεν	B I 6. 630. 945 ^{v.1.} . 1881 al sa
φορέσομεν	Ɑ Ɱ ⁴⁶ A C D F G K L P ψ 075. 0243. 33. 81. 104. 365. 945 ^{txt} 1175. 1241. 1505. 1739. 2464 Byz latt bo Ir ^{lat} Cl Or

fig. 2	NA20	NA25	NA26	NA27	NA28
φορέσομεν	B I 181 al	B I 181 al	B I 6. 630. 945. 1881 al sa	B I 6. 630. 945. 1881	B I 6. 630. 945 ^{v.1.} . 1881 al sa
φορέσομεν	Ɑ Ɱ ⁴⁶ A C D G L P Byz pm Ir ^{lat} Cl HT	Ɑ Ɱ ⁴⁶ A C D G L P Byz pm Ir ^{lat} Cl HT	Ɑ Ɱ ⁴⁶ A C D F G ψ 075. 0243 Byz latt bo Cl Or Epiph	Ɑ Ɱ ⁴⁶ A C D F G ψ 075. 0243. 33. 1739 Byz latt bo Ir ^{lat} Cl	Ɑ Ɱ ⁴⁶ A C D F G K L P ψ 075. 0243. 33. 81. 104. 365. 945 ^{txt} 1175. 1241. 1505. 1739. 2464 Byz latt bo Ir ^{lat} Cl Or

læsemåde, som er at foretrække ud fra teorien om, at skrivere oftere vil simplificere én læsemåde end gøre den sværere). Paulus bruger andre steder konjunktiven til at afslutte et retorisk bevis (v. 34), og hele talen i kapitel 15 afsluttes ligeledes med en konjunktiv (v. 58).

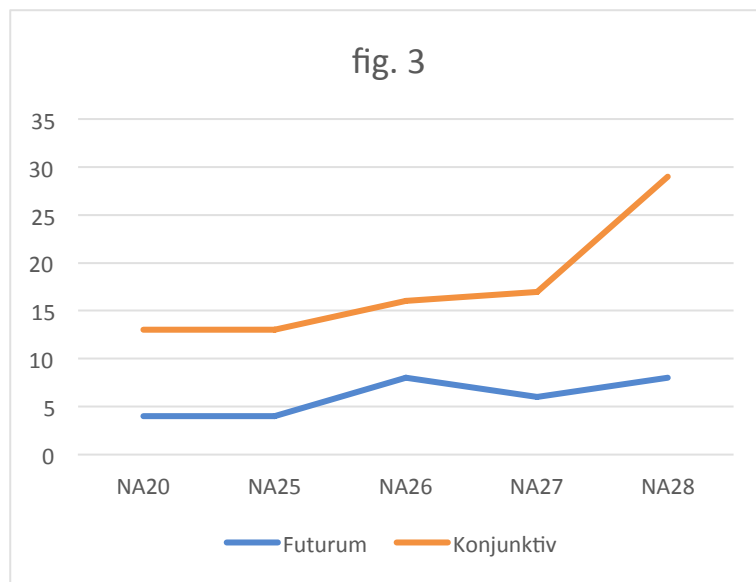
De indre og ydre faktorer taler altså for en konjunktivisk læsning af φορεῖν.

Nestle-Aland har altså, på trods af disse stærke argumenter, valgt den dårligere bevidnede variant, og dette er ikke en ny ting. Som det ses i fig. 2 har man, i hvert fald siden NA20 fra 1952, været bekendt med at konjunktiven er bedre bevid-

net, og på trods af dette har man foretrukket futurumformen i samtlige udgaver af Nestle-Aland siden 1952.

Hvad vi yderligere ser, er, at der er en tendens til at konjunktiven φορέσομεν over tid er blevet stærkere og stærkere bevidnet, samtidig med at futurumformens vidner også er taget til, dog ikke i samme grad som konjunktiven. Udviklingen af vidner for hhv. futurum og konjunktiv ses på fig. 3.

Ser man udelukkende på de ydre argumenter for konjunktiven, har der altså siden 1952 været et markant stærkere argument for konjunktiven, og da Nestle-Alands redaktører på trods af dette har holdt fast i den futuriske læsning, til trods for den

markante stigning i kilder til konjunktiven (fig. 3), må svaret for det rationale findes andetsteds.

Mit bud på hvor dette såkaldte rationale skal findes er i systematikken, nærmere bestemt i dogmatikken. Mit bud er, at der i løbet af kirkehistorien har været et ønske om at fokusere mere på eskatologien i denne perikope end på perikopens stærkt bevidnede imitatio Christi ideal. Denne futurumtradition, hvor den så end kommer fra, er så blevet videreført af Nestle-Aland, og den er derved blevet indført i den danske autoriserede oversættelse og i den populært kritiserede Bibelen 2020, som sågar lægger et endnu større tryk på futurumformen, idet de oversætter: ”Nu ligner vi det første menneske af lerjord, men en gang skal vi også komme til at ligne det menneske, der kommer fra himmelen.” Og det er ikke kun i den danske tradition at futurumformen favoriseres: i flere engelske oversættelser (KJV, NIV, NASB), den spanske RV1909, den franske Ostervald af 1996 og den reviderede Lutherbibel af 1984. Heldigvis, fristes jeg til at sige, findes der en engelsk oversættelse, der foretrækker konjunktiven: nemlig New English Translation fra 2005.

Alt i alt står det dog sløjt til med oversættelser, der foretrækker konjunktiven på trods af, at denne, som det fremgår ovenfor, er klart stærkest bevidnet i manuskripterne.

Det kunne altså tyde på, at Nietzsche havde ret i sin påstand om, at teologerne ikke formår at bedrive ordentlig filologi, og læser man videre i Antikrist skriver han: ”Med filologi skal her, i ganske almen forstand, forstås kunsten at læse godt – at kunne aflæse kendsgerninger, uden at forfalske dem gennem fortolkning, uden i kravet om forståelse at miste forsigtigheden, tålmodigheden, finheden. Filologi som ephexis [tilbageholdenhed i dom eller skepsis, red.] i fortolkningen”. Denne evne, navnlig ephexis i fortolkning, har i tilfældet med 1 Kor 15,49 med al tydelighed undsluppet teologerne i Münster. Og, kære medteologer, det er pinligt at være vidne til. Så lad os gøre vores for at styrke denne evne til filologi, som vi er blevet givet ved Svend Fodgaard Jensen, Nikolaj Olsen og Dan Enok Sørensen, til at vise, at Nietzsche måske alligevel tog fejl; at teologen kan bedrive filologi! ”Dogmatik bygger på grammatik, ikke omvendt” som Dan Enok Sørensen en gang sagde til mit hebraiskhold. Sådan burde det i hvert fald være.